

ПРОГРАМА

фахових вступних випробувань

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Пояснювальна записка

Навчальну програму складено відповідно до типового навчального плану підготовки кваліфікованих робітників для спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування для абітурієнтів, які закінчили професійно-технічний навчальний заклад з вказаних професій.

Навчальна програма містить: витяг з освітньо-кваліфікаційної характеристики кваліфікованого робітника відповідної професії щодо знань та умінь; перелік тем і питань з навчальних предметів, що передбачені типовим навчальним планом; критерії оцінювання та список рекомендованої літератури.

Абітурієнт повинен:

- **знати:** суть фінансів, їх функції, механізм формування й використання централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів, зміст фінансової політики, порядок формування та використання коштів державного бюджету; сутність основних економічних категорій, склад, характеристику основних виробничих факторів господарської діяльності підприємства, механізм формування та визначення ефективності діяльності підприємства; нормативні, методичні та інші інструктивні матеріали з організації та ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності; систему реєстрів бухгалтерського обліку, порядок і способи реєстрації інформації, правила документообороту і технологію оброблення інформації на підприємстві; систему і форми звітності.

- **уміти:** вільно орієнтуватися в теоретичних і практичних проблемах фінансової діяльності підприємств, розраховувати та аналізувати основні показники формування та використання виробничих факторів фінансової діяльності підприємства, визначати та аналізувати результати фінансово-економічної діяльності;

перевіряти одержані первинні документи за формою та змістом, у разі відсутності на них обов'язкових реквізитів передавати їх керівнику підрозділу (відділу, управління) бухгалтерського обліку для прийняття рішення. Систематизувати одержані первинні документи, переносити інформацію, відображену в цих документах, у потрібному аналітичному розрізі до відомостей (допоміжних відомостей, аркушів-розшифровок), виводити підсумки цифрової інформації у цих документах за її видами, напрямками та періодами. Комплектувати в хронологічному порядку документи після їх оброблення, нумерувати аркуші, складати внутрішній опис документів, засвідчувальний напис справи, підшивати або опрацьовувати, оформлювати обкладинку (титульний лист). Передавати до зберігання або вести формування, систематизацію та зберігання справ у структурному підрозділі.

ПРЕДМЕТ ФІНАНСИ

Тема 1. Предмет фінансової науки. Суть і функції фінансів

Предмет та значення фінансової науки. Необхідність, суть фінансів. Вихідні фінансові категорії. Об'єкти і суб'єкти фінансових відносин. Фінансові протиріччя. Сутність і механізм дії розподільчої функції. Сутність контрольної функції та необхідність фінансового контролю. Роль фінансів у суспільстві. Фінансове забезпечення процесу відтворення.

Тема 2. Фінансова система

Поняття фінансової системи. Внутрішня структура фінансової системи, її сфери та ланки. Призначення та специфічні ознаки сфер і ланок фінансової системи (Фінанси суб'єктів господарювання, страхування, державні фінанси, міжнародні фінанси, фінансовий ринок). Засади функціонування фінансової системи. Основні завдання побудови національної фінансової системи. Організаційна структура фінансової системи, її характеристика. Організаційний склад фінансової системи України. Управління фінансовою системою та органи управління фінансами в Україні.

Тема 3. Фінанси суб'єктів господарювання

Фінанси підприємств, їх зміст та призначення. Організація фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи. Фінансова служба підприємства, її структура і функції. Фінансові категорії функціонування фінансів підприємств, їх характеристика.

Тема 4. Бюджет

Поняття, призначення та структура бюджету. Видатки бюджету, їх склад, напрямки, форми. Сутність та джерела формування доходу бюджету. Збалансування бюджету та його стан як фінансового плану. Поняття бюджетної системи та бюджетного устрою. Засади бюджетного устрою: виділення видів бюджетів, принципи побудови бюджетної системи, розмежування доходів і видатків між бюджетами, організація взаємовідносин між бюджетами. Поняття та складові бюджетного процесу. Методи та завдання бюджетного планування. Процедура бюджетного планування.

Тема 5. Спеціальні цільові фонди держави

Поняття та причини формування державних цільових фондів. Групи державних цільових фондів, їх особливості. Нормативно-правове забезпечення діяльності державних цільових фондів. Джерела формування та напрямки використання Пенсійного фонду. Джерела доходів і напрямки видатків Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

ПРЕДМЕТ ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Тема 1. Підприємство в сучасній системі господарювання

Підприємство як суб'єкт господарювання. Види підприємств. Цілі та напрямки діяльності підприємства. Правові основи функціонування підприємства.

Тема 2. Трудові ресурси

Поняття персоналу підприємства. Показники та методи розрахунку продуктивності праці. Визначення чисельності окремих категорій працівників. Особливості формування персоналу закладів ресторанного господарства та підприємств торгівлі. Політика оплати праці. Форми та системи оплати праці, їх характеристика.

Тема 3. Капітал, виробничі фонди та нематеріальні ресурси

Капітал – важлива складова ресурсного забезпечення діяльності підприємства. Виробничі фонди: характеристика та класифікація. Показники ефективності використання основних засобів. Оборотні засоби, їх склад і структура. Нормування оборотних засобів підприємства. Показники використання матеріальних ресурсів. Ефективність використання оборотних коштів підприємства.

Тема 4. Організація виробництва та його обслуговування

Виробничий процес та його структура. Організаційні типи виробництва. Поняття "виробничий цикл". Методи організації виробництва.

Тема 7. Продукція: сутність, різновиди та конкурентоспроможність

Поняття та вимірники обсягу продукції. Складання виробничої програми підприємства. Обчислення потреб у матеріальних ресурсах. Поняття та визначення конкурентоспроможності продукції.

Тема 8. Витрати підприємства

Витрати підприємства, їх поняття, класифікація. Зміст і методика обчислення кошторису виробництва. Ціни в ринковій економіці, їх види. Елементи ціни виробника, роздрібною ціни підприємств торгівлі та закладів ресторанного господарства. Планування витрат від звичайної діяльності за їх видами. Методика планування витрат в цілому по підприємству. Прогнозування окремих видів витрат.

Тема 9. Результативність діяльності підприємства

Дохід підприємства, його поняття та класифікація. Прибуток, його економічна суть. Економічна суть рентабельності, її види і порядок розрахунку. Завдання та методика визначення планових розмірів доходів, прибутку та рентабельності. Економічне обґрунтування плану доходів і прибутку.

ПРЕДМЕТ БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

Тема 1. Бухгалтерський облік, його сутність і основи організації

Види обліку. Облікові вимірники. Завдання та вимоги до бухгалтерського обліку.

Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку

Предмет бухгалтерського обліку. Метод бухгалтерського обліку. Елементи методу. Об'єкти та принципи бухгалтерського обліку.

Тема 3. Бухгалтерський баланс

Поняття бухгалтерського балансу. Побудова балансу. Зміни у балансі викликані господарськими операціями. Типи змін.

Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку та подвійний запис

Поняття про рахунки бухгалтерського обліку, їх побудова та зв'язок з балансом. Рахунки активні та пасивні, їх характеристика. Подвійний запис, його сутність і значення. Кореспонденція рахунків. Прості та складні бухгалтерські проводки. Поняття про синтетичні й аналітичні рахунки, взаємозв'язок між ними.

Тема 5. Класифікація і план рахунків бухгалтерського обліку

Поняття та структура плану рахунків бухгалтерського обліку. Класифікація рахунків за економічним змістом та призначенням і структурою.

Тема 6. Первинне спостереження, документація та інвентаризація

Поняття та класифікація документів. Вимоги, що пред'являються до документів. Значення документів. Інвентаризація, її види та значення.

Тема 7. Облікові регістри та форми бухгалтерського обліку

Поняття, класифікація та значення облікових регістрів. Правила ведення облікових регістрів та способи виправлення помилок. Характеристика форм бухгалтерського обліку.

Тема 8. Фінансова звітність

Звітність, її роль та значення в управлінні підприємством. Склад та призначення фінансової звітності. Вимоги, що ставляться до звітності. П (С) БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», його характеристика. Принципи побудови та заповнення бухгалтерської звітності. Організація складання фінансової звітності.

Критерії оцінювання

Оцінка виставляється за 200 бальною системою відповідно до основних критеріїв та показників рівня знань, умінь, виявлених абітурієнтом.

Оцінка “5” виставляється:

- студент виявляє особливі творчі здібності;
- вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача;
- знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях;
- переконливо аргументує відповіді;
- самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка “4” виставляється:

- студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача в цілому самостійно застосовувати її на практиці;
- контролювати власну діяльність;
- виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка “3” виставляється:

студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих

Оцінка “2” виставляється за: поверхневі знання програмного матеріалу, які засвідчують про незадовільні знання матеріалу.

Під час відповіді на питання студент допускає суттєві помилки.

Рекомендована література

Нормативна база (зі змінами і доповненнями)

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI.
2. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999р. № 996 – XIV (зі змінами та доповненнями).
3. Закон України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” від 08.07.2010 р. № 2464-VI.
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності”. Затверджено наказом-Мінфіну України від 07.02.2013 р. № 73.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 „Основні засоби”. Затверджено наказом Мінфіну України від 27.04.1999 р. № 92.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 „Нематеріальні активи”. Затверджено наказом Мінфіну України від 18.10.1999 р. № 242.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 „Запаси”. Затверджено наказом Мінфіну України від 20.10.1999 р. № 246.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 „Дебіторська заборгованість”. Затверджено наказом Мінфіну України від 08.10.1999 р. №237.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 „Зобов’язання”. Затверджено наказом Мінфіну України від 31.01.2000 р. № 20.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 „Фінансові інвестиції”. Затверджено наказом Мінфіну України від 26.04.2000 р. № 91.
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 „Фінансові інструменти”. Затверджено наказом Мінфіну України від 30.11.2001 р. № 558.
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 „Оренда”. Затверджено наказом Мінфіну України від 28.07.2000 р. №181.
13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 „Доходи”. Затверджено наказом Мінфіну України від 29.11.1999 р. № 290.
14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 „Витрати”. Затверджено наказом Мінфіну України від 31.12.1999 р. № 318.
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 „Податок на прибуток” Затверджено наказом Мінфіну України від 28.12.2000 р. № 353.
16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 „Будівельні контракти” Затверджено наказом Мінфіну України від 28.04.2001 р. № 205.
17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 „Об’єднання підприємств”. Затверджено наказом Мінфіну України від 07.07.1999 р. № 163.
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 „Вплив змін валютних курсів”. Затверджено наказом Мінфіну України від 10.08.2000 р. № 193.
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 „Вплив інфляції”. Затверджено наказом Мінфіну України від 28.02.2002 р. № 147.
20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23 „Розкриття інформації відносно пов’язаних сторін”. Затверджено наказом Мінфіну України від 18.06.2001р. №303.
21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 24 „Прибуток на акцію”. Затверджено наказом Мінфіну України від 16.07.2001 р. № 344
22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 „Виплати працівникам”. Затверджено наказом Мінфіну України від 28.10.03 р. №601.
23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 „Діяльність, що припиняється”. Затверджено наказом Мінфіну України від 07.01.2003 р. № 617.
24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 „Зменшення корисності активів”. Затверджено наказом Мінфіну України від 24.12.2004 р. № 817.
25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 „Фінансова звітність за сегментами”. Затверджено наказом Мінфіну України від 15.05.2005 р. № 412.
26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 „Біологічні активи”. Затверджено наказом Мінфіну України від 18.11.2005 р. № 790.

27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 „Фінансові витрати”. Затверджено наказом Мініфіну України від 28.04.2006 р. № 415.
28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 „Інвестиційна нерухомість”. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 02.07.2007р. № 779.
29. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88.
30. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 року № 879.
31. Постанова КМУ „Про порядок обчислення середньої заробітної плати” від 08.02.1995 р. № 100.
32. Інструкція про службові відрядження в межах України та закордон від 13.03.1998 р. № 59.
33. Інструкція зі статистики заробітної плати, затв. наказом Державного комітету статистики України від 13.01. 2004 р. № 5.
34. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні від 28.12.2017р.
35. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999р. №291.
36. Василик О.Д. Теорія фінансів. Підручник. – К.:НІОС, 2017.
37. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія). Навч. посіб. – К.:КНЕУ, 2014.
38. Фінанси (теоретичні основи) Підручник /За ред.. М.В.Грідчина та ін.. – К.:ДП «Видавничий дім «Персонал», 2015.
39. Вдовенко Л.О., Сушко Н.М., Фаюра Н.Д. Фінанси: Навч. посіб – К.: Центр учбової літератури, 2010.-152 с.
40. Шваб Л.І. Економіка підприємства. Підручник. – К.: Каравела, 2016.
41. Бойчук І.М., Харів П.С. Економіка підприємства. Навч.посіб. – К.:Каравелла, 20012.
42. Гетьман О.М., Шаповал В.М. Економіка підприємства. Навч.посіб. – К.:Центр навчальної літератури, 2016
43. Бачинський В.І. та ін. Бухгалтерський облік (загальна теорія): Навч.посіб. – Львів: «Магнолія 2006», 2010 .
44. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік оподаткування і звітність:Підручник. К.: Алерта, 2016.
45. Чебанова Н.В. Бухгалтерський фінансовий облік: Посібник.-К.:Академія, 2012р.